

**Міністерство освіти і науки України
Горлівський інститут іноземних мов
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

На засіданні Відбіркової комісії
Горлівського інституту
іноземних мов ДВНЗ ДДПУ

Протокол № 5
від «18» квітня 2025 р.

Голова Відбіркової комісії

М.П. Т. М. Марченко

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ**

для здобуття вищої освіти
за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
денна форма здобуття освіти

ФАХОВИЙ ІСПИТ

Спеціальність: В 11 Філологія

Спеціалізація: В11.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша
- англійська

Дніпро 2025

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Пояснювальна записка

1. Форма проведення вступного випробування
2. Структура та зразок тестових завдань
3. Критерії оцінювання
4. Зміст лінгвістичної підготовки
5. Список рекомендованої літератури

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма фахового вступного випробування базується на освітньо-професійній програмі підготовки бакалаврів спеціальності B11.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська, навчальних програмах обов'язкових освітніх компонент, визначених навчальним планом.

Програма вступного випробування складена для вступників на навчання за освітньо-професійними програмами підготовки магістрів галузі знань B11.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська.

До участі у вступному випробуванні допускаються особи, які завершили навчання та здобули диплом бакалавра, спеціаліста або магістра. Мета вступного випробування – відбір вступників на навчання за другим (магістерським) рівнем вищої освіти.

Метою вступного випробування є визначення фактичної відповідності підготовки вступника вимогам другого (магістерського) рівня вищої освіти та оцінювання його рівня науково-теоретичної і практичної підготовки.

Вступник повинен продемонструвати лінгвістичні знання та компетентності на рівні сучасних досягнень; застосовувати отримані знання та компетентності на професійному рівні виробничої діяльності, достатні для доведення, обґрунтування та вирішення питань за напрямом підготовки; знаходити та інтерпретувати відповідні дані для формування суджень з відповідних суспільних, наукових або етичних проблем; доносити інформацію, ідеї, проблеми та рішення до аудиторії; мати загальнодидактичні навички, необхідні для подальшого навчання та професійної діяльності.

1. ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Фахове вступне випробування проводиться у формі письмового тестування. Об'єктом контролю є рівень засвоєння знань, практичних навичок та вмінь з мовознавства. Рівень володіння ключовими лінгвістичними компетентностями вступника оцінюється за 200-бальною шкалою.

Тривалість вступного іспиту – 1 година 20 хвилин

2. СТРУКТУРА ТА ЗРАЗОК ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Екзаменаційна робота містить 50 тестових завдань із вибором однієї правильної відповіді.

ЗРАЗОК ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Державний вищий навчальний заклад

«Донбаський державний педагогічний університет»

Горлівський інститут іноземних мов

Освітній рівень	магістр
Спеціальність	В 11 Філологія
Факультет	романо-германських мов, соціальної та мовної комунікації

КОМПЛЕКСНЕ ФАХОВЕ ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

- 1. Розділ теоретичного мовознавства, який вивчає одну мову або групу споріднених мов, – це:**
 - а) конкретне мовознавство
 - б) загальне мовознавство
 - в) синхронічне мовознавство
- 2. Гіпотеза походження мови, за якою мова виникла внаслідок імітації звуків природи:**
 - а) теїстична теорія
 - б) звуконаслідувальна теорія
 - в) вигукова теорія

3. Який приголосний є губно-губним за місцем творення:

- а) [с]
- б) [р]
- в) [н]
- г) [м]

4. Морфема *-еньк* у слові *маленький* виражає:

- а) речове значення
- б) лексичне значення
- в) дериваційне значення

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Вступникам пропонуються завдання одного рівня складності. Кожна правильна відповідь з 1-50 оцінюється в 4 бали. Загальна кількість балів 200.

4. ЗМІСТ ЛІНГВІСТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

МОВОЗНАВСТВО ЯК НАУКА

1. Мовознавство як наука про мову. Предмет і завдання, основні проблеми мовознавчої науки (природа і сутність мови, мова і мислення, мова і мовлення, походження мови, мова і суспільство, система і структура мови).
2. Система мовознавчих дисциплін: мовознавство загальне і часткове, теоретичне і прикладне.
3. Синхронія і діяхронія як аспекти мовознавчого аналізу.
4. Зв'язок мовознавства з: літературознавством, історією, археологією, філософією, логікою, соціологією, психологією, етнологією, культурологією, інформаційними технологіями, математикою, семіотикою, фізіологією, медициною, фізикою, географією.

МОВА, МОВЛЕННЯ, СУСПІЛЬСТВО

5. Сутність, природа мови. Мова як явище біологічне, психічне, суспільне.

6. Структура мови. Ієрархійність (поліструктурність) рівнів мови. Рівні мови: основні (фонологійний, морфологічний, лексико-семантичний і синтаксичний); проміжні рівні (морфонологійний, словотвірний, фразеологічний). Взаємозалежність рівнів мови. Динамічність.
7. Співвідношення системних і несистемних явищ у мові. Види співвідношень: парадигмальні, синтагмальні й ієрархійні відношення між мовними одиницями.
8. Мовна система: фонологія, морфологія, лексикологія, синтаксис.
9. Мовна норма. Орфоепічні, орфографічні, граматичні, лексичні, стилістичні норми. Відмінності між мовною системою і мовною нормою.
10. Основні функції мови: комунікативна, мислетвірна.
11. Похідні (уточнювальні, часткові) функції мови. Фатична, репрезентативна, емотивна, експресивна, волюнтативна, прагматична, естетична, когнітивна, гносеологічна, референтна.
12. Визначення мовного знака: класичні підходи (Фердинанд де Соссюр: означник, означуване; Чарльз С. Пірс: семіотична тріада).
13. Типологія знаків: види знаків в семіотиці: ікони, індекси, символи, сигнали, емблеми, жести, індикатори, метафоричні знаки.
14. Своєрідність мови як знакової системи: характеристика мовного знака: довільність, лінійність, змінність.
15. Знаковість і одиниці мови. Основні характеристики знака: план вираження, план змісту. Знак, напівзнак. Субзнаковий, знаковий і суперзнаковий рівні мови. Найменші мовні одиниці і знак (фонема, морфема, слово, речення).
16. Фізіологічні механізми мовлення. Форми вираження слова. Слово почуте, слово побачене, слово вимовлене.
17. Периферійний (голосовий) апарат мовлення, його будова. Дихальний, голосовий, артикуляційний. Активні, пасивні органи мовлення: рухомі і нерухомі.
18. Зовнішнє мовлення: усне (монолог, діалог, полілог), писемне.
19. Внутрішнє мовлення. Егоцентричне мовлення.
20. Функції, форми й засоби спілкування. Класифікації функцій спілкування: інформаційно-комунікативна, регулятивно-комунікативна, афективно-комунікативна.
21. Аспекти спілкування (комунікативний, інтерактивний, перцептивний) та їхні особливості.
22. Поняття «комунікативного бар'єру». Авторитет, уникнення, нерозуміння.

23. Вербальна і невербальна комунікація. Словесне спілкування, кінетика, паралінгвістика, проксеміка.
24. Соціальна функція мови: комунікація, соціалізація, ідентифікація.
25. Мова та влада: домінантні мови, мовна політика, мовна дискримінація.
26. Мова та соціальні зміни. Види соціальних змін: глобалізація, технологічні зміни, соціальні рухи.
27. Характерні риси взаємодії мови та культури: культурні концепти, мовні табу, мовні ритуали.
28. Мова та ідентичність. Види ідентичності (етнічна, соціальна, індивідуальна).

СИСТЕМНО-СТРУКТУРНА ОРГАНІЗАЦІЯ МОВИ

Фонетична система мови

29. Три аспекти вивчення звуків (акустичний, артикуляційний, функційний).
30. Принципи класифікації голосних та приголосних звуків. Звук і фонема.
31. Фонеми в парадигматиці й синтагматиці (опозиції фонем, фонологійні класи).
32. Фонетичне членування мовленнєвого потоку (фраза, синтагма, фонетичне слово, склад, звук). Наголос. Інтоніяція.
33. Фонетичні закони. Фонетичні зміни. Комбінаторні звукові зміни (акомодація, асиміляція, дисиміляція, метатеза). Позиційні звукові зміни (редукція, протеза).
34. Фонетична й фонематична транскрипція. Транслітерація.

Лексико-семантична система мови

35. Слово, поняття, концепт. Лексико-семантичні варіанти слова. Типи мотивації лексичних одиниць (фонетична, морфологічна, етимологічна, семантична).
36. Мовна семантика. Семантика й референція. Типи значень: лексичне та граматичне значення слова. Денотативне й конотативне значення слова. Стилїстичний компонент значення. Розвиток значення слова: розширення, звуження, меліоризація, зниження (пейорація), метафоричне перенесення, метонїмїйне перенесення, евфемїзація.
37. Полїсемїя слова. Синонїми. Антонїми. Омонїми. Паронїми. Поняття семантичного поля.
38. Функційна диференціяція лексики.
39. Стилїстична диференціяція: книжна лексика, розмовна, нейтральна.

40. Соціальна й територіальна диференціація: професійна лексика (терміни); жаргонізми, арготизми, сленгізми, діалектизми.
41. Активна й пасивна лексика (неологізми, okazіоналізми, історизми, архаїзми).
42. Етимологія. Типи лексики за походженням (питомі й запозичені слова). Асиміляція запозичень: фонетична адаптація; граматична та лексична асиміляція.
43. Фразеологія. Класифікація фразеологізмів: за структурою, за семантичним принципом, за походженням, за функцією. Синонімія та антонімія фразеологізмів.
44. Лексикографія. Типи словників. Основні концепції укладання словників. Структура словникової статті. Ідеографічні словники у вітчизняній та закордонній лексикографії.

Граматична система мови

45. Морфемна будова слова. Види та варіанти морфем. Формотвірні / словотвірні афікси. Основа слова. Похідні й непохідні основи.
46. Словотвірна пара (похідне й твірне слово).
47. Способи творення слів. Морфологічні способи творення слів: афіксальні та неафіксальні.
48. Неморфологічні способи творення слів: лексико-синтаксичний, лексико-семантичний, морфолого-синтаксичний (конверсія).
49. Основні граматичні поняття: граматичне значення, граматична форма, граматична категорія. Способи вираження граматичних значень через афікси: флексія, суфікс, постфікс, префікс, інтерфікс.
50. Аглютинація і фузія. Аналітичні граматичні засоби: службові слова, порядок слів, інтонація. Синтетичні граматичні способи: внутрішня флексія, редуплікація, суплетивізм, синтаксичне словоскладання, наголос.
51. Частини мови як лексико-граматичні класи слів. Принципи виокремлення частин мови.
52. Іменник як частина мови. Граматичні категорії іменника (рід, число, відмінок). Лексико-граматичні розряди іменника (власні / загальні назви; істоти / неістоти; конкретні / абстрактні назви; збірні / речовинні).
53. Прикметник як частина мови. Граматичні категорії прикметника (рід, число, відмінок). Лексико-граматичні розряди прикметника (якісні, відносні, присвійні). Ступенювання прикметників.

54. Числівник як частина мови. Класифікація числівників за семантичним принципом.
55. Займенник як частина мови. Розряди займенників.
56. Дієслово як частина мови. Особові й неособові форми дієслова.
57. Морфологічні категорії дієслова (вид, перехідність / неперехідність, стан, спосіб, час, особа, рід, число). Синтаксичні ролі дієслова.
58. Прислівник як частина мови. Розряди прислівників за значенням. Ступенювання прислівників.
59. Службові частини мови. Прийменник: розряди й функції. Сполучник: розряди й функції. Частка: розряди й функції.
60. Вигук та звуконаслідувальні слова.
61. Типи синтаксичного зв'язку: сполучниковий (сурядний, підрядний) / безсполучниковий. Форми підрядного зв'язку: узгодження, керування, прилягання.
62. Словосполучення. Критерії класифікації словосполучень (за формою зв'язку, за будовою, за морфологічним принципом).
63. Типи простих речень за метою висловлювання, за структурою (односкладні / двоскладні, поширені / непоширені, повні / неповні).
64. Актуальне членування речення: поняття теми й реми.
65. Типологія складних речень (складносурядні, складнопідрядні, безсполучникові, багатокomпонентні з різними видами зв'язку).
66. Способи й засоби поєднання речень у тексті: ланцюжковий і паралельний зв'язки компонентів.
67. Поняття когезії та когерентності.

СТИЛІСТИКА

68. Об'єкт і предмет стилістики.
69. Загальна стилістика: мета і завдання.
70. Стилiстика мови як розділ про стилі мови.
71. Стилiстика мовлення як розділ про семантичні, експресивно-стилістичні особливості мовлення в його усній і писемній формах.
72. Стилiстика художньої літератури як розділ про специфічні особливості літературного напрямку та індивідуальні особливості стилю письменника чи твору.
73. Функційна стилістика: мета та завдання.
74. Поняття функційного стилю і підстилю.

75. Офіційно-діловий стиль. Сфера застосування офіційно-ділового стилю. Становлення й розвиток офіційно-ділового стилю. Норми ділового стилю. Ознаки: документальність, стабільність, стислість, чіткість, стандартизованість вислову, регламентованість тексту. Кліше, штампи, канцеляризми. Підстили офіційно-ділового стилю.
76. Науковий стиль. Ознаки наукового стилю: об'єктивність, логічність, узагальненість, однозначність, лаконічність, аргументованість, точність.
77. Публіцистичний стиль. Головні сфери реалізації сучасного публіцистичного стилю. Ознаки публіцистичного стилю: поєднання логічності доказів; точності висловлювання положень з емоційно експресивною образністю використання художніх засобів; доступність; спрямованість на широку аудиторію; інформативність.
78. Розмовний стиль. Головні сфери реалізації розмовного стилю. Ознаки розмовного стилю: спонтанність, безпосередність, невербальні засоби спілкування (міміка, жести), емоційність, використання вигуків, звертань, неповних речень.
79. Художній стиль. Головні сфери реалізації художнього стилю. Ознаки художнього стилю: образність, поетичність, естетика мовлення, експресія як інтенсивність вираження, зображальність, поєднання конкретно-чуттєвого живописання з інтелектуалізмом. Засоби образності.
80. Поняття жанру в стилістиці.
81. Жанри офіційно-ділового стилю: закон, постанова, договір, меморандум, протокол, заява, резюме, автобіографія, діловий лист.
82. Жанри наукового стилю: монографія, стаття, тези, рецензія, анотація, доповідь, лекція.
83. Жанри публіцистичного стилю: стаття, замітка, репортаж, нарис, фейлетон, есе.
84. Жанри розмовного стилю: бесіда, промова (вітальна, застільна, поминальна).
85. Жанри художнього стилю: епічні (роман, сага, повість, оповідання, новела), ліричні (вірш, поема, балада), драматичні (трагедія, комедія, драма).
86. Поняття про тропи та фігури.
87. Фонетичні засоби стилістики: алітерація, асонанс, анафора, епіфора, звуконаслідування, фонетичний повтор, рима.

88. Лексичні засоби стилістики: алегорія, метафора, персоніфікація, метонімія, епітет, синекдоха, порівняння, оксиморон, гіпербола, літота, табу та евфемізми, іронія, сарказм, гротеск.
89. Синтаксичні засоби стилістики: антитеза, парцеляція, градація, інверсія, паліндром, акростих, параномазія, синтаксичний повтор, риторичне питання, риторичне звертання, еліпсис, багатосполучниковість, безсполучниковість, період.
90. Поняття дискурсу.
91. Основні ознаки дискурсу: комунікативність, інформативність, соціальність, інтерактивність.
92. Типологія дискурсу за сферами комунікації: академічний, дипломатичний, політичний, рекламний, медичний, юридичний, медійний, побутовий. Особливості типів.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Горпинич В. О. Морфологія української мови: підручник. Київ: Академія, 2004. 336 с.
2. Загнітко А. П. Система і структура морфологічних категорій сучасної української мови (проблеми теорії): навч. посібник. Київ, 1993. 344 с.
3. Карпенко Ю. О. Вступ до мовознавства. Київ: Академія, 2009. 336 с.
4. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства. Київ: Академія, 2001. 368 с.
5. Кочерган М. П. Загальне мовознавство: підручник для студ. філол. спец. вищих навч. закладів. Київ: Академія, 2010. 464 с.
6. Пономарів О. Д. Стилістика сучасної української мови. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2000. 248 с.
7. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник. Полтава: Довкілля-К, 2008. 712 с.
8. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2006. 716 с.
9. Семчинський С. В. Загальне мовознавство. Київ: ОКО, 1996. 416 с.
10. Словотвір сучасної української літературної мови / Ред. М. А. Жовтобрюх. Київ: Наукова думка, 1979. 405 с.
11. Сосюр Ф. д. Курс загальної лінгвістики / пер. з франц. А. Корнійчук, К. Тищенко. Київ: ОСНОВИ, 1998. 324 с.

12. Сучасна українська літературна мова: Лексикологія. Фонетика. Київ: Знання, 2010. 270 с.
13. Сучасна українська мова: підручник / за ред. О. Д. Пономарева. Київ: Либідь, 2001. 400 с.
14. Українська мова: Енциклопедія / В. М. Русанівський, О. О. Тараненко та ін. Київ: Українська енциклопедія, 2004. 824 с.
15. Яшенкова О. В. Основи теорії мовної комунікації: навчальний посібник. Київ: Академія, 2010. 312 с.